

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת בחקתי תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 433

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

"בברכה שלמה ונאמר אמן"

בעקבות יומא דהלולא של התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי שחל השבוע, חושבני שאין כמו דברי רשב"י עצמם בזה הקדוש, כדי להגדיר את מעלת וחשיבות אמן על הברכה. הבה ונלמד אותם יחדיו:

"כל ברכה דאיתו עליה אמן, דא איהו בקיומא פדקא יאות!" (זוה"ק ח"ג רעא, א), ובתרגום ללשון הקדש: **"כל ברכה שהשיבו עליה 'אמן' זוהי ברכה מקימת בשלמות הראויה!"**

נשים לב היטב - עניית אמן אינה רק 'תוספת' כדי לאמת את השבח והבקשה הנאמרים בברכה ולהאמין בהם, אלא היא חלק בלתי נפרד מהברכה עצמה. הברכה והאמן הן פשוני חלקי 'פאזל' המשלימים זה את זה, ותלויים זה בזה. שכן המברך לבדו אינו יכול לענות אמן על ברכת עצמו, וגם העונה צריך לשמע ברכה מפי חברו ואז להשלימה באמירה החשובה והמקדשת: "אמן"! וכבר דרשו ברמז על הנאמר בברכת המזון: "בברכה שלמה ונאמר אמן" - כדי שהברכה תהיה 'שלמה', יש לדאג שיענו עליה 'אמן'.

חשוב במיוחד לשים לב למסקנה העולה מדברי הזהר הקדוש שחייב האמן מוטל בעצם גם על המברך, כדי שברכתו תהיה משלמת. מסקנה זאת מזכירה לי ספור מדהים שארע לי עם הגאון רבי אליעזר בן דוד זצ"ל, ראש מוסדות 'אור האמת' באלעד. נפגשתי איתו והוא ספר לי כמשיח לפי תמוך כי מעולם לא הוציא ברכה מפיו מבלי שהיה מי שיענה אחרי אמן. גם כשהצרו לברך באמצע הלילה, היה מתקשר לאחד מתלמידיו הרבים בחוץ לארץ, במקומות שטרם ירד עליהם הלילה, ואומר את הברכה באזניו. התפעלתי מהעבדה שהוא לא חשב שהוא נהג בכך בהנהגה מיוחדת. אדרבה, בענות חן הוא אמר לי בפליאה: "וכי איך יכולתי לנהג אחרת?! כיצד אוכל שלא להודות לה' בשלמות, בעוד הוא מיטיב עמי בשלמות?!"

ובכן, מה מתאים יותר מלהתחיל את היום בברכות השחר באופן משלם, בחברותא ובאמירת אמן, וכך נזפה ליום משלם ומצלח - אמן!

**בקריאת 'ונרוממה שמו יחדו',
שבת שלום ומברך.**

א' תרצ"א מכתובתו

ה'אפו עזרא' פרש את קולת ו'השמדתי את במתים' כן: "ולא יהיה לכם מקום לעק ולתפלה להושע מהרעב, כי אשמיד במותיכם - מקום הזבחים".

הוסיף ובאר המשגיח רבי גדליה אייזמן: אם נתבונן נסיק כי קללה זו היא הקשה מכל הקלות, שאלמלא היה נמנע מישראל להתפלל, היו הם יכולים לבטל את הגזרות בכח התפלה. והוסיף ואמר: גם כיום לעתים מוצא האדם את עצמו נענש בקללה זו, בכך שגולקחים ממנו הטעם ו'ה'רגש' בתפלה (גדולי מוסר' אלול עמ' קפג).

'אמן ואמן' לקרוב הגאולה

"וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" (כו מג) רש"י פרש שפסוק זה הוא אחד מחמשה מקומות בתנ"ך ששמו של 'יעקוב' מופיע בכתוב מלא - בוא"ו - שכנגדם יש חמשה מקומות ששמו של 'אלהיה' נכתב חסר - 'אלהיה'. זאת לפי שלקח יעקוב את שמו של אלהיה כערבון לקח שיבא ויבשר לישראל על הגאולה.

הרמ"ע מפאנו (עשרה מאמרות מאמר חקור דין ב טו) מביא שראוי שיברך האדם ברכותיו בפני שנים שיענו אחריו אמן, שכן כתוב (תהלים פט ג): "ברוך ה' לעולם אמן ואמן", כלומר: שכל ברכה תשלם באמצעות שנים העונים אמן (ראה 'מחצית השקל' או"ח ו ט שהביא הנהגה זו בשמו). כרמז להנהגה זו הוסיף והביא הרמ"ע את העבדה שהשם "יעקוב" [מלא בוא"ו] הוא בגימטריה 'אמן ואמן'.

רבי צבי הירש מייזליש, מרבני שיקגו, באר רמז זה כך:

ה'חתם סופר' בפרשתנו כותב שבמשך הגלות שמו של 'יעקוב' נכתב חסר, ולעיתים לבא יכתב בכתוב מלא. והנה, בכך שאדם מקפיד ששנים יענו אחריו אמן, הרי יש בכך רמז לשם 'יעקוב', שהוא כאמור בגימטריה 'אמן ואמן', ונמצא שכפיכך הם מתפללים בכך שיחיש הקדוש ברוך הוא את הגאולה השלמה, שאז יכתב שמו של יעקוב מלא (תורת משה; אגרא דצב"י [על אגרא דפרקא] רמז נט את א).

לעובד ה' יש פנאי לכל

"ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את בריתי אתכם" (כו ט)

ה'חדושי הרי"ם' דרש את המלים "ופניתי אליכם" כהבטחה לכל עובד ה' שיהיה לו פנאי לעסק בכל דבר הנצרך לו. כסיוע לדבריו הביא רבי שמאי גיזבורג את דברי הברייתא (ברכות לב ב): "חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת [לפני כל תפלה], ומתפללין שעה אחת, וחוזרין ושוהין שעה אחת [אחר התפלה]". על כך תמהו חכמים: לאחר שאותם חסידים שהו שלוש שעות לכל אחת משלוש התפלות, מהיכן היה להם זמן לחזור על המודם ולעסק בפרנסתם? והשיבו: "מתוך שחסידים היו תורתן משתמרת ומלאכתם מתברכת". הנה לנו כי אף שהחסידים הקדישו תשע שעות ביום לתפלה, סיעו בידם משמים כי יספיק להם הזמן שנותר לזכור את המודם ולהרויח כדי פרנסתם ('שים שרפי קדש' ח"ד נא; אמרי שמאי).

תחית המתים בקומה זקופה

"אני ה' אליכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית להם עבדים ואשבר מטת עליכם ואולף אתכם קוממיות" (כו יג)

רש"י פרש ש"קוממיות" משמעותה - 'בקומה זקופה'. על פי זאת פרש ה'חתם סופר' את בקשתנו מדי יום בתפלת שחרית, 'ותוליכנו מהרה קוממיות לארצנו':

חכמים אמרו (כתבות קיא א) שתחית המתים תתרחש רק בארץ ישראל, ועל פן לפני תחית המתים גיעו הראויים לתחיה מקברם שבחוץ לארץ דרך מחלות, כאשר הצדיקים הגמורים שביניהם ילכו דרך המחלות בקומה זקופה, ואלו אלו שאינם צדיקים גמורים עצמותיהם תתגלגלנה עד לארץ ישראל ושם הם יקומו לתחית המתים. על פן מבקשים אנו 'ותוליכנו קוממיות לארצנו' - בקומה זקופה ולא בגלגול עצמות (בן יהודה' כתבות קיא א).

אבדן היכלת להתפלל - הקשה שבקללות

"ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם האכלו; והשמדתי את בנותיכם..." (כו כט-ל)

תפלה תמימה שפתחה שערים

הלחץ של הרשויות התגבר בפרט לאחר האסון הנורא שהתרחש בל"ג בעומר אשתקד, שבו נספו ארבעים וחמשה יהודים קדושים וטהורים כתוצאה ישירה מהדחק הגדול והצפיפות ששררו במקום.

לאחר האסון הקשיחו הרשויות עוד יותר את הנהלים. מפעם לפעם, כאשר התקרב יום מיוחד, שעלה חשש שתגרם בו צפיפות יתר, הודיעו הרשויות במפתיע כי שערי מירון סגורים לכניסת מתפללים.

גם הפעם, לקראת ז' באדר - יום שבו רגילים המונים מבית ישראל לעלות לציונו של רשב"י - הודיעו הרשויות על סגירת הציון למתפללים. משפחת כ. לא הייתה מעדכנת בעבדה זו, וכמאמר הפתגם הידוע: "כנגדל הצפיה גדל האכזבה", הם התקשו עד מאד לעכל את העבדה.

בלית ברירה סב הרב כ. על עקבותיו. הוא חנה בצד הדרך והחל לשקל את צעדיו, האם להמשיך ולנסע להתפלל בצפת או שפא לחנות בחניון סמוך ולהסתובב עם הילדים רגלית במעלה ההר בואכה ציון הרשב"י...

אלא שאם הוא חשב להרים ידים, ילדיו לא היו מוכנים לכך בשום פנים ואופן; "אבא", הפתיע אותו מאחור קולו הדקיק של שמוליק בן השש, "הרי תמיד אתה אומר לנו שתפלה עוזרת בכל מצב, ועכשו אנחנו מתאשים עוד לפני שהתפללנו?!"

"נכון, איך לא חשבנו על כך?!" התפלאו כלם, ובאותו רגע בקעה התפלה מפי כל הילדים. איש איש בשפתו, בקשו בלשונם התמימה והילדותית בקשה פשוטה: שהשער של מירון יפתח בפניהם, והם יוכלו לעלות ולהתפלל על קברו של רשב"י.

התפלה התמימה ארכה דקות בודדות בלבד. ומיד עם סיומה, כשכל הנוסעים ברכב חזורים באמונה תמימה, פתח האב בנסיעה מהירה לעבר השער. גם הפעם השער היה סגור, אלא שהאב התעלם והחל לנסע לעברו באטיות. השוטר היה אותו שוטר שעמד שם קודם. אלא שלמרבה הפלא, הפעם הספיק לו מבט קצר לעבר הילדים היושבים ברכב, כדי לפתח בפניהם את השער, ללא אמר ודברים.

כו, באותו בקר היו הם מבין היחידים שהצליחו להכנס ולהשתטח על ציונו של רשב"י הקדוש, וכל זאת מכחה של תפלה תמימה.

כאשר סוף סוף החל הרכב לטפס בכביש המתפתל בואכה מירון, ההתרגשות נכרה ביושביו. הגדולים מבין הילדים זמזמו במרץ את השיר המפורסם: "לכבוד התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי...". שיר שהכירו היטב מהשתתפותם בשנים עברו במעמד ההדלקה במירון. בשנתיים האחרונות, עקב מגבלות הקורונה, לא עלה בידם להשתתף במעמד גדול ונשגב זה, ועתה הייתה ההתרגשות גדולה בהתאם.

הרכב התקדם עוד במעלה הכביש. משפחת כ. הגיעה לכפר המפורסמת בכניסה לשוב מירון. הרכב פנה שמאלה בטבעיות, ולפתע נעצר בחריקה...

"מה קרה?" נפלטה הקריאה מפי כלם, והתשובה נגלתה לעיניהם מיד; השער הצהב המפורסם בכניסה לשוב מירון היה סגור. בפתח עמד שוטר בעל מבע פנים אטום, שהחווה להם ביזו לשוב על עקבותיהם.

הרב כ. התמהמה מלשוב על עקבותיו, כביכול לא הבין את שרמז לו השוטר. הוא התקדם עוד מעט לעבר השער, ונבלם בחסר סבלנות.

"מה, אתה לא מבין רמזים?!" קרא לעברו השוטר בחסר סבלנות, "קבר הרשב"י סגור היום לכניסת רכבים, תמשיך הלאה, מה לא ברור כאן?!"

כן. הציון היה סגור לכניסת רכבים. לרב כ. ארכו כמה שניות לעכל את דברי השוטר. הוא נסה להתענין לפשר הסגירה הפתאומית, אך נתקל בתגובה אטומה וקצרת רוח. משכף, עבר להשתמש בנשק הרגש... הוא נסה לדבר על לב השוטר, הצביע לעבר הילדים

שהיו אחוזי הלים, נסה להסביר לו היכן ומתי התחילו הבקר את מסעם, ועד כמה צפו הילדים לנסיעה הזו. אלא שכפי הנראה הוא לא היה הראשון שנסה לדבר על לבו הבקר, ותגובתו החוזרת והנקשה של השוטר הייתה בהתאם...

בלית ברירה נאלץ האב לאכזב את ילדיו ולספר להם כי יהיה עליהם לותר על הבקור במירון.

אמנם הם לא ידעו על כך מראש, אך בשנתיים האחרונות סגירת הציון במירון קרתה לא מעט. עוד לפני האסון הטרגי בל"ג בעומר האחרון, הספיקו שערי הציון להנעל עוד כמה וכמה פעמים, בכל עת שהרשויות חששו מהדבקה המונית מפאת ארוץ צפוף מתכנן.

את הנסיעה הזו תכננו ילדי משפחת כ. במשך זמן רב. משפחת כ. שיכת לקהלה חסידית מכרת שקבעה לה משכן באחת מערי הדרום, ולנסיעה הזו הם זכו לאחר שעמדו בהצלחה במבצע חזק שנמשך במשך חדש שלם, והשתתפו בו כל ילדי המשפחה, כשהפרס הגדול שהבטח להם היה נסיעה משתפת לצפון הרחוק. הנסיעה תכננה כדי להחליף אויר ואוירה, ובעקר כדי לשאת תפלה על קברי הצדיקים הסמונים בין רגבי אדמת הגליל, ביום המסגל, ז' באדר, הלולא דמשה רבנו רעיא מהימנא.

"נכון, איך לא חשבנו על כך?!" התפלאו כלם, ובאותו רגע בקעה התפלה מפי כל הילדים. איש איש בשפתו, בקשו בלשונם התמימה והילדותית בקשה פשוטה: שהשער של מירון יפתח בפניהם, והם יוכלו לעלות ולהתפלל על קברו של רשב"י.

הכניסה לשוב מירון בימי סגר הקורונה

אתא ובא ראש חדש אדר. ההתרגשות בקרב ילדי המשפחה הלכה וגאתה ככל שהיום הגדול הלך והתקרב. ביום שלפני הנסיעה המיחלת שכר האב רכב מרוח שיוכל לאכלס ברחבות את כל ילדי המשפחה. השכם בבקר, טרם אור ראשון, יצאו בני המשפחה על מטלטליהם למסע הנחשק, כאשר התכנית הייתה לפתח את היום בתפלת שחרית בציונו של התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי הטמון בשוב מירון.

הדרך הארכה מהשוב הדרומי שבו התגוררו בואכה מירון עברה על כלם בטוב ובנעימים. הילדים היו מרתקים לנוף הנפלא שהלך והתחלף ככל שהאיר היום. הנוף הדרומי הצחיח הצבוע בחום חדגוני הלך ונצבע בירק ככל שרכבם התקדם לכוון צפון.

ברכת 'הצדיקים'

מהות הברכה

אמרו חכמים (תענית כד ב): "בְּכַל יוֹם וְיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת: כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ נֹזֵן בְּשִׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי". ופרש ה'בעל שם טוב' שהצדיק פותח 'שביל' וצנור שדרכו הוא משפיע טובה וברכה לישראל ('עבודת ישראל' לקוטים מסכת תענית). ואכן, בברכה זו מבקשים אנו רחמים על צדיקי הדור, לפי שבזכותם ובטובתם אנו חיים, וכל זמן שהצדיקים בעולם, משפעת טובה וברכה בעולם ('יערות דבש' ח"א דרוש א'). בהקשר לכך ידועים דברי החוזה מלבלוי שכדי לזכות בהשפעת הצדיק יש להתפלל ולבקש רחמים עליו (אור לשמים' משפטים).

בנוסף מבקשים אנו בברכה זו רחמים "על גרי הצדק". הגרים ראויים לברכה במיוחד בזמן הזה שעם ישראל נמצא בעני ושפלות, בעוד הרשעים שרויים בשיא הטובה. גר המתגורר בזמן הזה הוא בנדאי ראוי לתאר 'גר צדק', שלא עשה זאת מתוך רצון לזכות בטובה עם ישראל, אלא מתוך שהכיר באמת פאבניהם אבינו שדבק באמת נגד כל העולם, על כן: "חיוב עלינו לאהבו ולנשק רמיסת רגלו, והמרבה לאהב הגר, אוהב ה' ותורתו, כי אהבתו לגר תלוי באהבת המקום ותורתו, כי הלא זה סבת אהבתו" ('יערות דבש' שם).

באור בקשת 'זשים חלקנו עמהם'

בברכה זו מבקשים אנו: "ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת וזשים חלקנו עמהם". ולכאורה מה שיש לבקש שנקבל שכר טוב כמו הצדיקים, הלא כל אדם מקבל את החלק המגיע לו בהתאם למעשיו ולפעל ידו, וכי משוא פנים יש בדבר?

האר"י הקדוש פרש בקשה זו כך: בעת שהאדם חוטא, נמנעת ממנו האפשרות להנות מההשפעות של המצוות שעשה. על כן, עד שהחוטא ישוב בתשובה נתנת השפעת זכותיו לצדיק הראוי לכך, כפיתוי (איוב כו ז): "יכין [רשע] וצדיק ילבש". אלא שיש צדיקים רמי מעלה שאינם חפצים להנות מדבר שלא עמלו עליו, ולכן הם שומרים את השפעות המצוות שהעבירו אליהם כפקדון, עד אשר ישוב האדם בתשובה, שאז הם משיבים לו אותן בשלמות. על כך מבקשים אנו "זשים חלקנו עמהם"; שאם חלילה נכשלנו בחטא ואבדנו את חלקנו במצוות שעשינו, שימיהו' למשמרת בחלקם של הצדיקים רמי המעלה שאינם חפצים להנות מאולתם. וכאשר נשוב בתשובה ישיב לנו את חלקנו בשלמות ('שער הכונות' דרושי העמידה דרוש ו).

כונת אמן

אמת שאמתה משען ומבטח לצדיקים, והלואי שתהיה לנו למשען בכל עת (סדור נהורא השלם).

מקור הברכה

חכמים (מגלה יז ב) הסבירו שהסבה שברכת הצדיקים נקבעה לאחר ברכת המינים היא לפי שלאחר שיכלו המינים מן העולם אזי תתרום קרן הצדיקים, ככתוב (תהלים עה יא): "וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ - תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיקִים".

עוד אמרו חכמים (שם) כי יש לכלל בברכה זו אף בקשה על גרי הצדק, כפי שמצינו שהסמיכה התורה את גרי הצדק לחכמי התורה, ככתוב (ויקרא יט לב-לג): "מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן... וְכִי יִגֹּר אֶתְּךָ גֵר".

יש מי שכתב שהזכרת הגרים בברכה זו אינה מתקנת אנשי פנסת הגדולה, אלא רבן ומלאל הזמן הוא שתזן להזכיר, לפי שבמימי התרבו הגרים בישראל (תקון תפלה' בסדור 'אוצר התפלות' הערה לתפלת שמונה עשרה).

מבנה הברכה

הברכה נפתחת בבקשה "על הצדיקים" - הלא הם אלו שלא חטאו מעולם ('אבודרהם'). אחריהם מבקשים אנו "על החסידים", והם אלו שנקטלו בחטא אף שבו בתשובה על חטאיהם, ולפי שבעלי תשובה צריכים לעשות גדרים וסיגים למצוות התורה ולנהג לפנים משורת הדיו כדי שלא ישובו לחטא קרויים הם "חסידים" ('אבודרהם' וראה 'פרי מגדים' או"ח קיח בא"א א).

אחרי כן מבקשים אנו "על זקני שארית עמך בית ישראל" - הנושאים בעל הצבור, וכן "על פליטת בית סופריהם" - הם החכמים המלומדים תינוקות" (פרושי סדור התפלה לרוקח' סי' נו), ויש מפרשים שהכונה למחברי ספרים ('עץ יוסף' בסדור 'אוצר התפלות').

עוד מבקשים אנו "על גרי הצדק" אשר הצטיינו באפן מיוחד לאוהבם, ככתוב (דברים י ט): "וְאַהֲבַתְּם אֶת הַגֵּר" ('אבודרהם), ולבסוף אנו מבקשים על עצמנו באמירת: "ועלינו", שאף שאיננו צדיקים או חסידים, ואף אין בנו ולו אחת מהמעלות הנזכרות, בכל זאת אנו מבקשים: "ההמו נא רחמיך" ('סדר היום').

אנו חותמים ברכה זו בשבח: "משען ומבטח לצדיקים" שמשמעותו שאפלו אותם צדיקים, המלאים זכיות פרמון ומתוך כך הם נמצאים בדרגה הגבוהה ביותר, זקוקים להשען על ה' קל המור שאר בני אדם - אין להם אלא להשען על אביהם שבשמים ('בית תפלה' לר"א פאפו ברכה יג).

מיזם חדש ויחודי מבית 'בני אמונים':

לטמיעת כללי המיזם ולהצטרפות: מתקשרים למוקד "דֶרֶךְ אַמוּנָה" **03-91-7-91-91**

- מקשיבים לכללי המיזם בטלוחה 1.
- נרשמים למיזם בטלוחה 2
- (בין השעות 20:00-22:00) ונכנסים להג'לה.

הג'לת חודש איר תתקיים אייה בב' בסיון תשפ"ב **ויגרלו בה 6 מלגות בסך \$ 500 כל אחת.**

יהודי יקר! הצטרף גם אתה למיזם "דֶרֶךְ אַמוּנָה" והקדם לבוא לבית הכנסת להשלים בעניית אמן את ברכות השחר של המתפללים.

רק ברכה הנענית באמן היא ברכה משלמת

(וזה"ק עקב רעא א)

ברכות השחר בפני שנים

ב'אשל אברהם' (או"ח תפז ד) לבעל ה'דעת קדושים' מבוטשואטש, הביא ששמע שרבי יוסף הוליס גאב"ד טיסמניץ "היה נוהג לעמד ברחצות הלילה ולברך ברכות השחר, והיה מעיר שני אנשים כדי שיענו אחריו אמן".

ברכות השחר מפני תלמידי הת"ת

האדמו"ר רבי יצחק אייזיק מקאליב היה הולך מדי בקר לתלמוד התורה ש"סד בקאליב, כדי לשמע מפני התלמידים ברכות השחר ולענות אחריהם אמן (י"מ זכרון אדר עמ' עב).

מקפיד ושומר אמונים

רבי מנחם סופר בעל שו"ת מנחם משיב מעיד על זקנו רבי אליעזר זוסמן סופר, רבה של פאקש, כי "היה מקפיד ושומר אמונים, עד שבכל בקר תיגוקות של בית רבן היו מתקבצים בבית המדרש, לומר לפני כל ברכות השחר על הסדר, והוא עמד עליהם וענה אמן עד שגמרו כלם" (שו"ת מנחם משיב סי' כט).

יצאה נשמתו בענית אמן

על הצדיק מנתיבות רבי ראובן יוסף גרשונביץ מספר כי הסתלק מן העולם בענית אמן על ברכות השחר. וכך מתארת הסתלקותו בספר 'ניצוצי אש' שיצא לזכרו (עמ' סט):

"כל ימיו נתדבקה נפשו בבוראה מתוף שיח של תפלה, וכך גם עלתה נשמתו בשובה אל כור מחצבתה, לחזות באור פני מלך ולהגות מזיו השכינה מתוף תפלה. לאחר שאמרו לפני ברכות השחר, והוא בשארית כחותיו האחרונים בהתגברות על אנושית, גבורת הרוח על החמר, כל עוד שהנשמה בקרבו, התגבר כארי וענה אמן כנגד המברך. ומתוף אמן זה של אמונה בצור עולמים עלתה נשמתו הקדושה והטהורה למרום ויהי ידיו אמונה עד בא השמש" (שמות יז ב).

למערכת העלון הנכבד 'וכל מאמינים'

דברי רבנו בחיי שהבאתם (פ"ד הקמח אמונה), שכל המקפיד על ענית אמן נקרא צדיק כפתוב (ישעיה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" הם חדוש נפלא. חשבתי להביא לך רמז מלשון הפסוק (תהלים קמו ח): "ה' אהב צדיקים", שהוא ראשי תבות צ"א - אמן, ובכך לתרץ את קשית העולם מדוע פסוק זה נאמר בין בעלי המומים - "מתיר אסורים", "פוקח עורים", "זוקף כפופים"? לפי האמור אפשר שפא הדבר ללמד שיכול האדם להנצל מכל המומים והצרות, אם יקפיד על ענית אמן הנרמזת כאמור במלים "אוהב צדיקים".

תחזקנה ידיכם על פעלכם הרב למען כלל ישראל לחאק אמירת אמן בכונה בכל מקומות מושבותיהם, ויהי רצון שבוכותכם יתקום בנו הפתוב: "ועמד כלם צדיקים".

בברכה נאמנה,
הרב אליהו פרידמן,
עיה"ק ירושלים ת"ו.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

האהל על ציונו של רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע

רבי מנחם מנדל מרימנוב י"ט באיר

רבי מנחם מנדל טארים מרימנוב נולד לאביו רבי יוסף חריף אב"ד פינטשוב בשנת תק"ה בעיר המבורג שבגרמניה. היה תלמידם של הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג ושל הרבי ר' אלימלך מליז'נסק.

לאחר נשואיו עבר לגור סמוך לחותנו בעירה פריסטיק שבפולין, שם למד תורה ועבד את בוראו מתוף הדחק. אחר הסתלקות הרבי ר' אלימלך מליז'נסק החל לכהן כאדמו"ר בפריסטיק. רבים מחסידיו של רבי אלימלך מליז'נסק נהרו אחריו וקבלו את מרותו והנהגתו. בהמשך עבר לרימנוב שעל שמה הוא קרוי.

במשך עשרים ושנים שנה דרש בכל שבת ב'פרשת המן', זאת כדי להמשיך שפע פרנסה לישראל. מדי יום למד בקביעות שמונה עשר דפי גמרא גפ"ת.

בלג בעמר תקע"ה טהר וקדש את עצמו, ואמר כי הוא הולך מהעולם ויחזיר טובה למזליק נר לעלוי נשמתו. למחרת, ב"ט באיר תקע"ה, נפטר ונקבר בבית העלמין ברימנוב.

הפרת הבורא בענית אמן

את הפסוקים (ויקרא כט כג-כד): "שילש שנים יהיה לכם ערלים; ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קדש הלולים לה" דרש רבנו כ"ח: בשלוש שנותיו הראשונות אין הילד מכיר את בוראו. ואולם בשנה הרביעית "אביו מחנכו לדבורים קדושים - לענות אמן על הברכות", ובכך לומד להכיר את בוראו ולהללו (מנחם ציון פרשת המן).

אמן מתוף שפלות רוח

כך באר רבנו את מאמר חקמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" - הזכה לומר ברכה יכול לבוא לידי גאות. ואולם העונה אמן, נפשו שפלה עליו על שלא זכה לומר את הברכה, ולכך גדול הוא מן העונה. וכפי שכתב הזהר (ח"י שרה קכב ב): "מאן דאיהו זעיר איהו רב" [הקטן הוא הגדול] (ילקוט מנחם' עמ' רמב).